1940 ий
1
АВГУСТ
№ 70 (683)
Акше 5 ыр.

10-шо ИЙ ЛЕКТЕШ

Чыла эллаçе пролетарий-шамыч, ушныза!

Ӱрвезе коммунист

ВЛКСМ Маробком ден Йошкар Ола Горком орган

Сайлымашым большевистски ямдылалтын эртараш

Таче мемнан газетна „Руководящий комсомольский орган-шамычым сайлымашым эртарыме нерген инструкцийым" публиковатла. Тиде инструкцийын кажне пунктшым первичный комсомольский организацийлаште сайын, келгын прорабатыватлен, нуным кажне комсомолец ден комсомолка марте шукташ кӱлеш. Сайлымашым эртарымаш—комсомольский организацийшамычын боевой да эн ответственный задачышт. Сайлымашым сайын эртарымаш—кӱлеш семын да сайын ямдылалтмаш гыч зависитла. Садлан кызытак, ик минутымат йомдарыде, большевистски ямдылалтман.

Сайлымашым эртарыме нерген ВЛКСМ ЦК-н пунчалжын икымше пунктыштыжо ончыктымо: „Сайлымаш первичный, районный да городской комсомольский организацийлаште 1 сентябрь гыч 20 сентябрь марте, а комсомолын окружной, областной, краевой конференцийже-шамыч да республиканский с'ездше-шамыч—20 сентябрь гыч 1 октябрь марте эртаралтшаш улыт".

Кажне комсомольский организацийын боеспособностьшым, политический кушмашыжым, сайлымашамыч, воштончыш гай ончыкташ тӱҥалыт. Нине сайлымаш-шамыч комсомольский пашам эшеат кӱшкӧ нӧлталаш полшат.

Эртыше сайлымаш-шамыч деч вара комсомол кугу да чапле корным эртен. Тудын пашаже эше утларак пеҥгыдемын, комсомолец-шамычын активностьышт эше кӱшкырак нӧлталтын. Тиде шотышто Марийский республикысе комсомолат шуко пашам ыштен, шкенжын боеспособностьшым эше утларак нӧлтен. Шке радамыштыже шӱдӧ дене стахановец да ударник-шамычым куштен. Местный Советлашке сайлымашым эртарыме годым шӱдӧ дене агитатор-шамыч пашам ыштеныт. Шӱдӧ дене активист-шамыч шке политический шинчымашыштым нӧлтышаш верч упорно кучедалыт, кажне кечын Маркс—Энгельсын — Ленинын—Сталинын теорийжым сайынак овладеватлаш тыршат, „ВКП(б) историй краткий курсым" изучатлат.

Кече еда, чарныде, куатлын пашам ыштымыжлан кӧра, марийский комсомолын авторитетше советский молодежь коклаште эше утларак кушкын. Марийский комсомол моктанен кертеш: тудын ончен куштымо эн сай еҥже-шамыч большевистский партий радамыш пуреныт, нунын кокла гыч ятырже партийный пашаште улыт.

1938 ий 1 январьлан мемнан организацийыштына 10.892 комсомолец ыле, а 1940 ий 1 июльлан 27.358 комсомолец шотлалтеш. Тиде кугу армий. Нунын коклаште шуко активист, организатор-шамыч улыт. Нуно комсомольский пашам йӧратен, уло кумылышт дене ыштат.

Но туге гынат, ме тиде сеҥымаш дене ниргызеат тыланен огына керт. Мемнан воспитательный да организационный пашаштына эше ятыр ситыдымашна уло. Сайлымашлан ямдылалтме годым ме шкенан чыла практический пашанам сайынак ончалшаш улына, шке пашанан кажне участкыжым изучатлышаш улына. Кажне комсомолец да комсомолка пумо пашам кузе шуктен шогат, сайын гына терген лекман.

Сайлымашым эртараш ямдылалтме годым комсомолын чыла пашажым эше утларак виянгдышаш улына. Кажне комсомольский организацийым, кажне комсомолецым озанлык ден политический пашашке мобилизоватлен, нунын активностьыштым, боеспособностьыштым эше кӱшкырак нӧлталаш. Руководящий комсомольский пашашке эн активный, Ленин—Сталин партийын пашажлан мучашыш шумеш преданный улшо комсомолецым да комсомолкам шупшына.

Ронгинский район „12 лет Октября" колхозын колхозницаже-шамыч пасушто йытыным кӱрыт.
Фото А. Овечкинын.

Массовый тӱредмаш тӱҥалын

Новый - Тор'ял. (Телефон дене). Куан - Памашский сельсовет кӧргысӧ колхоз-шамыч 29 июль марте уржам ойыркален ойыркален тӱредыныт. 29 июльышто сельсоветысе чыла 15 колхоз массовый тӱредмашым тӱҥалыныт. „Ударник" колхоз ик кечыште 8 гектарым, Ворошилов лӱмеш колхоз 5 гектарым тӱредыныт.

Но туге гынат, шурно погымаште первый кечыштыжак южо колхоз-шамыч машина-шамычым тӱрыс огыт использоватле. Теве Ворошилов лӱмеш колхозышто 2 тӱредме машина гыч иктыже дене тӱредаш огеш лий, ремонтироватлыме огыл. А комсомольский организацийын секретарьже нимогай мерымат принимайтлымашыже уке.

Шурным кӱчык жапыште да йомдарыде поген налмаште комсомолец-шамыч личный примерым ончыктышаш улыт.

С. Охотников.

Агитатор-шамыч пасушто

Моркинский район Шалинский сельсоветысе „Спартак" колхозышто уборка жапыште тӱредшешамычым поснак сайын обслуживатлаш манын, агитатор-шамычым ойыревыт. Нине агитатор-шамыч кызыт кече еда пасушто газета гыч тӱрлӧ увер-шамычым йӱкын лудын умылтарат.

Комсомолец-шамыч В. Ласточкин ден Степанов ты пашам поснак сайын ыштат. Нуно пасушко лекде ик кечымат огыт кодо. Нуно у увер-шамычым варaш колдe масса коклаш шарат.

Кушаков.

ВЛКСМ ЦК-ште

ВЛКСМ ЦК первичный организаций-шамычын погынымашыштым, комсомол конференций ден с'езд-шамычым эртарыме нерген, да тыгак обком, крайкомшамычын да союзный республикласе ЛКСМ ЦК-н руководящий комсомольский орган-шамычым сайлымашым эртарыме нерген информацийым пуэн шогымо порядок нерген вопросым обсудитлен. Погынымашым, конференций ден с о ю з н ы й республикласе комсомолын с'ездшым эртарыме тыгай порядокым установитлыме:

Первичный организаций-шамычын погынымашышт, комсомолын городской да районный конференцийже олалаште паша ыштыдыме жапыште, пашазе ден служащий-шамычын производство деч ойырыде—кастен да каныме кечылаште эртаралтшаш улыт.

Сельский районлаште комсомолын районный конференцийже - шамыч кок кече деч шуко жап огыл эртаралтшаш улыт.

Союзный республикласе комсомолын с'ездше-шамыч, комсомолын краевой ден областной конференцийже-шамыч, сельский районласе комсомольский конференций-шамыч конференцийын, с'ездын паша ыштыме ик кечыже обязательно каныме кече дене иктеш толжо манын келыштаралт созыватлалтыт.

Обком, крайком да союзный республикласе комсомолын ЦК-же 20 август гыч тӱҥалын вич кечылан ик гана ВЛКСМ ЦК-ш первичный организацийлаште отчетно сайлымаш погынымашлан ямдылалтмашын да тиде погынымашын, комсомолын районный, городской конференцийже-шамыч кузе каен шогымо нерген информацийым пуэн шогаш обязан улыт.

Руководящий комсомольский орган-шамычым сайлаш ямдылалтмаш да сайлымашым эртарымаш кузе каен шогымо нерген шке жапыштыже информироватлен шогашлан ответственность обком, крайком да союзный республикласе ЛКСМ ЦК-н первый секретарьыштлан пыштaлтын.

Практический пашашт дене вашмутым пуат

Ново-Тор'яльский район Кузнецовский сельсовет „У вий" колхозын членже-шамыч Горно - Марийский районысо орденоносный „Смена" колхозын колхозник ден колхозница-шамычын ӱжмашышт кугу кумылаш дене обсуждатлышт. Колхозник - шамыч колхозышто паша дисциплиным пеҥгыдемдаш йодыт. Шурно погымаш годым 0,12 гектарым тӱредаш да 0,25 гектарыште пидаш нормым установитленыт. Нормым эртарен темыше-шамычлан кок пачаш тӱлымашым установитлыме.

Кызыт колхозник-шамыч „Смена" колхозын ӱжмашыжлан практический пашашт дене вашмутым пуат. Колхоз 25 июльышто ойыркален тӱредаш лектын. Тӱредмаште социалистический соревнований кумдан шарлен. Шурным кӱчык жапыште поген налмашке уло вийым мобилизоватлыме.

П. Яшметов.

Первичный организацийлаште паша саемаш тӱҥалын

Йошкар-Олинский район „Ильич" колхоз пелене комсомольский организацийыште ВЛКСМ ЦК XI пленумын пунчалжым обсуждатлымаш годым комсомолец-шамыч ятыр ситыдымаш - шамычым тӱжвак лукмыч.

Кызыт пленумын пунчалже основеш первичный организацийыште паша тӱҥгычак саемеш. Комсомолецшамыч озанлык пашаште активно участвоватлаш тӱҥалыныт. Кызыт у шурным виян погат. Звенолаште газетым й ӱ к ы н лудыт, молат.

К о м с о м о л е ц - шамычын сай пашаштым ужын, молодежь кокла гыч комсомолыш пурымаш кушкеш. Тиде кечылаштак 4 еҥым пуртымо. У комсомолец-шамыч Яничев, Орлова да молат колхозышто ончыл еҥ улыт.

Районысо моло первичный организацийлаштат паша ятырак саемын.

П. Калашников.
ВЛКСМ Йошкар-Олинский райком секретарь.

17

РУКОВОДЯЩИЙ КОМСОМОЛЬСКИЙ ОРГАН-ШАМЫЧЫМ САЙЛЫМАШЫМ ЭРТАРЫМЕ НЕРГЕН

ИНСТРУКЦИИ

1. ВЛКСМ ЦК-н Кумышо пленумжын пунчалже дене келшышын руководящий комсомольский орган-шамычым сайлымаште список дене голосоватлымаш чаралтеш. Кажне кандидатлан посна голосований эрталтман, тидын годымак ВЛКСМ-н чыла членже-шамычлан кандидат-шамычым отводитлаш да нуным критиковатлаш ограниченный огыл права пуалтеш. Сайлымаш кандидат-шамычлан закрытый (тайный) голосоватлымаш дене эрталтеш.

2. Закрытый (тайный) голосований дене сайлалтыт:

а) первичный комсомольский организаций-шамыч деч районный, городской комсомольский конференцийлашке делегат-шамыч да районный, городской, окружной комсомольский конференцийла деч областной, краевой комсомольский конференцийлашке да союзный республикласе комсомолын с'ездлашкыже делегат-шамыч;

б) комитет член-шамыч, да тыгак (кушто комитет уке гын) первичный комсомольский организаций-шамычын секретарьышт ден нунын заместительышт;

в) бюро член ден (кушто бюро уке гын) цеховой организаций-шамычын да нине организаций-шамыч дене тÿр шотлымо организацийшамычын комсоргышт;

г) комсомольский группашамычын группоргышт;

д) райком, горком, окружком, обком, крайком да союзный республикласе комсомол ЦК-н членже-шамыч да ревизионный комиссийын членже-шамыч.

3. Открытый голосований дене сайлалтыт:

а) комитет-шамычын заседанийыштышт первичный комсомольский организаций комитет секретарь ден тудын заместительже-шамыч;

б) бюро заседанийлаште цеховый организаций-шамычын да нунын дене тÿр шотлалтше комсомольский организаций-шамычын секретарьышт;

в) соответствующий комитет-шамычын пленумыштышт райкомын, горкомын, окружкомын, обкомын союзный республикласе комсомол ЦК-н секретарьышт ден бюро член-шамыч.

4. Первичный комсомольский организацийлаште комитет-шамычын секретарь (кушто комитет уке гын) ден тудын заместительжешамычым сайлымаш общий комсомольский погынымашлаште эрталтеш.

Тÿжем утла ВЛКСМ член улман первичный комсомольский организацийлаште общезаводской, фабричный але вузовский комсомольский конференцийлаште заводской, фабричный але вузовский комитет-шамычым сайлымаш ВЛКСМ обком, крайком ден союзный республикласе комсомол ЦК-н разрешенийышт дене кажне посна случайлаште лийын кертеш. Общезаводской, фабричный але вузовский конференцийлашке кунар представительым колтышаш нормым комсомол горком, райкомшамыч утверждатлат.

Бюром да (кушто бюро уке гын) цеховой ден первичный организаций-шамычын да нунын дене тÿр шотлымо организаций-шамычын секретарьыштым, да тыгак комсомольский группа-шамычын группоргыштым сайлымаш первичный комсомольский организаций шамычын комитетыштым але комсомолын заводской, фабричный, вузовский комитетше-шамычым сайлымаш марте эрталтеш.

5. Районный комсомольский организацийлаште комсомолын райкомжо - шамычым сайлымаш районный комсомольский конференцийлаште але обком, крайком, союзный республикласе комсомол ЦК ден келшымышт почеш ВЛКСМ член-шамычын общерайонный погынымашлаштышт эрталтеш.

Городской, окружной, областной, краевой комсомольский организацийлаште комсомолын горкомжо, окружкомжо, обкомжо, крайкомжо-шамычым сайлымаш соответственно городской, окружной, областной, краевой комсомольский конференцийлаште, а республиканский комсомольский организацийлаште союзный республикысе комсомолын ЦК-жым сайлымаш союзный республикласе комсомолын с'ездыштыже эрталтеш.

Районный, городской, окружной, областной, краевой комсомольский конференцийлаште да союзный республикласе комсомолын с'ездышкыже кунар представительым колтышаш нормым соответственно райком, горком, окружком, обком, крайком да союзный республикласе комсомолын ЦК-же установитлат.

Районный делениймым иметлыше кугу городской комсомольский организацийлаште областной, краевой комсомольский конференцийлашке да союзный республикласе комсомолын с'ездышкыже делегат-шамычым сайлымаш обком, крайком, союзный республикласе комсомол ЦК-н пунчалышт почеш непосредственно районный комсомольский конференцийлаште эрталт кертеш.

6. Президиум да комсомольский погынымашын, конференцийын, с'ездын моло руководящий органышт погынымашын, конференцийын, с'ездын шкеныштын определитлыме нарен ен дене открытый голосований дене сайлалтыт.

Комсомольский конференцийын, с'ездын руководящий органлашкышт тыгак совещательный голослан праван делегат - шамычат сайлалт кертыт.

7. Руководящий комсомольский орган-шамычым сайлымаш погынымашын, конференцийын, с'ездын соответствующий комсомольский комитет ден ревизионный комиссийын отчетный докладыштым колыштмышт, обсуждатлымышт да тидын почеш пунчалым лукмышт деч вара эрталтеш.

Комсомольский руководящий орган-шамычын отчетышт ончылгоч комсомолын соответствующий комитетшын пленумыштыжо, а первичный комсомольский организацийлаште— первичный комсомольский организаций - шамычын комитетыштышт обсуждатлалтыт.

Комсомол комитет-шамычын пленумлаштышт, первичный комсомольский организаций-шамычын комитетлаштышт отчетный докладыштын ончылгоч обсуждатлымаш, нине комсомольский орган-шамычын членыштым комсомольский погынымашлаште, конференцийлаште да с'ездлаште комсомольский организацийын руководствыжым критиковатлымаш дене выступатлашышт права деч огеш лишатле.

8. Сайлымашым эртарыме деч ончыч комсомольский погынымаш, конференций, с'езд сайлалтшаш комсомольский орган-шамычын член ден кандидатыштын количествыштым установитла.

9. Руководящий комсомольский органын у составышкыже кандидат-шамычым комсомольский погынымашын участникше, конференций, с'езд делегатшамыч выдвигатлат да комсомольский погынымаште, конференцийыште, с'ездыште непосредственно персонально (комсомольский органын членышкыже да кандидатышкыже посна) обсуждатлалтыт.

Чыла выдвигатлыме кандидат - шамычым персонально обсуждатлымек, закрытый (тайный) голосований дене сайлымашым эртарышашлан кандидат-шамычын список ыштaлтеш.

Погынымашын, конференцийын, с'ездын президиумжо кандидат-шамыч нерген предложенийым вноситлашлан да тиде предложенийым обосноватлашлан, руководящий комсомольский органын составышкыже тиде але тудо кандидатым выставитлаш желатлыше погынымашын кажне участникшылан, конференцийын, с'ездын делегатшылан мутым пуа. Кандидатшамычым выставитлымашым чарныме нерген предложений пурымек, погынымашын, конференцийын, с'ездын президиумжо тиде предложенийым погынымашлан, конференцийлан, с'ездлан решатлашышт шындa да у кандидат-шамычым возымашым шуяш але чарнаш вопрос открытый голосований дене решатлалтеш.

Угыч сайлышаш руководящий комсомольский органын составышкыже комсомольский конференцийын, с'ездын совещательный голослан праван делегатше-шамыч кокла гыч, да тыгак тиде комсомольский конференцийын, с'ездын делегатышт улдымо, ВЛКСМ член-шамыч кокла гычат кандидат-шамыч выдвигатлалт кертыт.

10. Районный, городской, окружной, областной, краевой комсомольский конференцийлаште да союзный республикласе комсомолын с'ездлаштыже конференций але с'езд президиумын пунчалже почеш комсомольский органын у составышкыже кандидат - шамычым ончылгоч намечатлашлан делегаций представительшамычын совещанийышт созыватлалт кертыт.

Делегаций представительшамычын совещанийлаштышт комсомольский органын у составышкыже выдвигатлыме кандидат-шамычым совещанийын участникше - шамыч персонально шот дене обсуждатлат да посна кажне кандидат шотышто открытый голосований дене делегаций представитель - шамычын совещанийын намечатлыме кандидат-шамычым спискыш пуртышаш але пуртышаш огыл нерген вопрос решатлалтеш.

Делегаций представитель шамыч совещанийын намечатлыме кандидат-шамычым комсомольский конференцийын, с'ездын заседанийыштышт тиде совещаний лÿм дене выдвигатлалтыт да персонально общий порядок шот дене комсомольский конференцийын, с'ездын пленарный заседанийыштыже обсуждатлалтыт.

Делегаций председательшамычын совещанийыштышт комсомольский органын у составышкыже кандидат-шамычым ончылгоч намечатлымаш комсомольский конференцийлаште, с'ездыште кандидат-шамычым намечатлыме да обсуждатлыме годым делегат-шамычын правашт огеш ограничиватле але, вес семынже, конференцийын пленарный заседанийыштыже кажне делегат комсомольский органын составышкыже кандидат-шамычым ешарен выдвигатлен кертеш.

11. Комсомольский органын составышкыже выдвигатлыме чыла кандидат-шамычым обсуждатлымаш нунын возымо порядок шот дене, нунын комсомольский погынымашын, конференцийын, с'ездын президиумышт пурен шогымышт семын эрталтеш.

Кандидат-шамычым персонально обсуждатлыме годым комсомольский органын составышкыже выдвигатлыме кандидат-шамычым, тиде шотыштак делегаций представитель-шамычын совещанийыштышт намечатлыме кандидат-шамычым отводитлыме ограниченный огыл права обеспечитлалтшаш, вес семынже, кажне делегат выдвигатлыме кеч мыняр кандидатым отводитлен кертеш да выдвигатлыме кажне кандидат шотышто „за" да тыгак „ваштарешат" кеч мыняр делегат ойлен кертеш.

Тиде але тудо кандидатым обсуждатлымашым чарныме нерген предложений пура гын, погынымаш, конференций, с'езд тиде кандидатым обсуждатлымашым чарныме але умбакыжат шуйымо нерген вопросым открытый голосований дене решатла.

Комсомольский конференцийын, с'ездын совещательный голос праван делегатышт да ВЛКСМ членыш кандидат-шамыч первичный комсомольский организаций-шамычын погынымаштышт да районный комсомольский погынымашлаште комсомольский органын составышкыже кандидат-шамычым обсуждатлымаште совещательный голос права дене пайдаланат.

12. Ваштарешышт отвод пурыман кандидат - шамычым обсуждатлыме деч вара кажне посна случайыште нине кандидат-шамычым комсомольский погынымашын, конференцийын, с'ездын комсомольский органлашке закрытый (тайный) голосований дене сайлымашым эртарашлан списокыш пуртышаш але пуртышаш огыл нерген вопросым открытый голосований порядок шот дене решатлыман.

Тидын годым отводитлышаш „верч" да тыгак отводитлышаш „ваштареш" улшо чыла голос - шамычым шотлен налаш кÿлеш.

Нунын ваштареш отвод пурыдыман кандидат-шамыч открытый голосованийыш огыт шындалт да закрытый (тайный) голосований дене сайлымашым эртарашлан спискыш пурталтыт.

13. Комсомольский органшамычым сайлымашым эртарыме деч ончыч голосованийын результатшым шотлашлан комсомольский погынымаш, конференций, с'езд открытый голосований дене погынымашын, конференцийын, с'ездын установитлыме наре еган счетный комиссийым сайла. Счетный комиссийын членже-шамыч счетный комиссийын председательжым сайлат.

Голосоватлыме деч ончыч счетный комиссий председатель комсомольский погынымашын, конференцийын, с'ездын делегатыштлан закрытый (тайный) го-

(Мучашыже 3 стр.)

Руководящий комсомольский орган-шамычым сайлымашым эртарыме нерген ИНСТРУКЦИИ

(МУЧАШ)

-лосованийым эртарыме порядокым умылтараш обязан.

Счетный комиссий закрытый голосований деч ончыч избирательный ящик-шамычым ямдылаш да нуным личио печатлен шындаш але сыравоч дене суралаш обязан.

14. Руководящий комсомольский орган-шамычым сайлыме годым закрытый (тайный) голосований комсомольский конференцийын, с'ездын закрытый заседанийыштыш эртаралташ. Тидын годым решающий голос праван делегат-шамыч гына лийын кертыт.

Вышестоящий руководящий комсомольский орган-шамычын представительышт комсомольский конференцийын, с'ездын, погынымашын открытый да тыгак закрытый заседанийыштыштат лияш правам иметлат.

15. Решающий голос праван кажне делегат погынымашын, конференцийын да с'ездын намечатлыме кандидат-шамыч комсомольский органын составышкыже спискын ик экземпляржым налеш, ВЛКСМ членын делегатский мандатыштыже але комсомольский погынымаште, конференцийыште, комсомолын с'ездыштыже лийше-шамычын спискыштыш голосованийыште ВЛКСМ член участвовтлен, манын, отметка ышталтшаш.

16. Конференций, с'езд, погынымаш комсомольский органым кеч мыняр еҥ дене сайлаш установитлен гынат, кажне делегат закрытый (тайный) голосований годым руководящий комсомольский органын составышкыже посна кандидат-шамычым удыралын але у кандидат-шамычым ешарен кертеш.

17. Голосований деч вара счетный комиссий избирательный ящикым почеш да, погынымашын, конференцийын, с'ездын зданийже гыч лекде комсомольский орган член-шамычын посна да комсомольский орган членыш кандидат-шамычын посна голосований результатшым шотла. Счетный комиссий посна кажне кандидатлан „за" да „ваштареш" улшо чыла голосым шотлаш обязан.

Голосым шотлен пытарымек, счетный комиссий протоколым составитла, туто тиде протоколыш посна кажне кандидатлан голосованийын результатшым пурта да комиссийын чыла членже-шамыч тиде протоколым подписатлат.

Голосым шотлымо помещенийыште счетный комиссийын членже-шамыч деч посна нигӧат лийын ок керт.

18. Счетный комиссий комсомольский конференцийын, с'ездын, погынымашын заседанийыштыш посна кажне кандидат шотышто голосованийын результатше нерген докладыватла. Моло баллотироватлалтше кандидат-шамыч дек отношений шотышто эн шуко голосым да комсомольский погынымашыште, конференцийыште, с'ездыште решающий голослан правам шамычын пел голосышт деч пелыжлан утла голосым налше кандидат-шамыч комсомольский органын составышкыже сайлымылан шотлалтыт.

19. Закрытый (тайный) голосованийын чыла материалже-шамыч (кандидат-шамычын спискышт, возыман заявлений-шамыч, голосым шотлымаш-шамыч да тулеч молат) секретный документ права шот дене комсомольский органлаште аралалтшаш улыт.

Комиссий-шамыч пашашке пижын огытыл

Оршанка. (Телефон дене шкенан корреспондентна деч). ВЛКСМ ЦК XI пленумын пунчалже почеш Оршанский райкомол пеленсе отдел-шамычым пытарен, комиссий-шамычым ыштыме.

Агитационно-пропагандистский паша шотышто к о м и с с и й (председатель Кличев йолташ) пашашке тунамак пижын. Комиссий член-шамыч дене да первичный организаций секретарь-шамычын заместительышт дене совещанийым эртарыме. Кызыт комиссийын членже-шамыч колхозлаште беседым, докладым эртарат. „ВКП(б) историй краткий курсым" изучатлыше-шамычлан полшат.

Ял озанлык паша шотышто жаплан ыштыме комиссият (п р е д с е д а т е л ь ж е В. Г. Мишкин йолташ) пашам сай ышта. Комиссийын 12 членже да Оршанский средний школысо 10 тунемше-шамыч шурно погымаште колхозник-шамычым обслуживатлат.

Но туге гынат, але ятыр комиссий-шамыч пашашкат пижын огытыл. Школа ден пионер-шамыч кокласе паша дене (председатель А. И. Лаптев йолташ), военно-физкультурный паша шотышто (П. Р. Калинин йолташ) культурно-массовый паша шотышто комиссий-шамыч пашашке алят пижын огытыл. Нине комиссий-шамычлан ВЛКСМ райкомолат шагал полша.

Мих. Толстухин.

Агитатор-шамычлан курс

22 июль гыч 24 июль марте ВКП(б) Ронгинский райком колхозный агитатор-шамыч дене курсым эртарен. Курсышто 15 агитатор-шамыч международный положений нерген, шурно погымо жапыште агитатор-шамычын задачышт нерген, ВКП(б) Маробком III пленумын итогшо нерген лекцийым колыштыныт.

И. Филиппов.

НОРМЫМ УТЫЖ ДЕНЕ ТЕМАТ

Йошкар-Олинский районысо шуко колхоз-шамыч у шурным виян погат.

„Изи Какшан" колхозышто (Коминский сельсовет) „Смена" колхозын обращенийжым обсуждатлымек, колхозник-шамыч пунчалыч: пасу пашаште эр ӱжара дене лекташ да кас марте ышташ, а азан вате-шамычлан 5 шагатлан лектын, кастене 7 шагатлан пашам пытараш.

Шурным кӱчык жапыште да йоктарыде поген валмашын значенийжым колхозник-шамыч келгын умленыт. Нуно социалистический соревнованийым, стахановский движенийым кумдан шареныт.

Пашалан тӱлмаште у порядкым пуртымашат колхозник-шамычын паша производительностьышт ым ятыр нӧлталын.

Кызыт колхозышто пашам нормым утыж дене темыше-шамыч кажне кечын шукемыт. Теве Т. Селезнева йолташ кечеш 150 кылтам тӱредшаш олмеш, 170 кылтам тӱредеш. Тыгак А. Чернова, А. Башмаков, Каравайцева да молат 155—160 кылтам тӱредыт.

„9 января" колхозыштат (Кузнецовский сельсовет) тӱредмаш виян кая. Шуко колхозник ден колхозница-шамыч паша нормым утыж дене темат. Кечылан 0,10 гектарым тӱредаш ыштыме гын, Е. Токтаев йолташ 0,14 гектарым, А. Кривакина йолташ 0,13 гектарым тӱредыт.

Тыгак „Правда" колхозыштат (тиде сельсоветак) А. Комутова ден М. Тиманова йолташ-шамыч 0,10 гектар олмеш кечеш 0,15 гектарым тӱредыт. П. Зыков ден А. Зыкова йолташ-шамыч нормым утыж дене темат.

Колхоз пашаште шонгошамычат почеш огыт код. Теве 64 ияш колхозница М. Ефимова йолташ кечеш 0,15 гектарым тӱредеш.

Но тидын дене пырля ятыр ситыдымаш-шамыч улыт. Кушнӧ ончыктымо колхозлаште ик вереат пырдыж газетым огыт лук. Тиде пашаште комсомольский организаций-шамыч пашам йӧршеш огыт ыште.

„Изи Какшан" колхозышто 22 комсомолец улыт, но нуно колхозник-шамыч коклаште культурно-массовый пашам чытыдымын начар ыштат. Колхозышто шошо ага деч вара пырдыж газета лектын огыл.

Н. Тымбаршев.

Ворошилов лӱмеш колхозышто шурно погымаш начар кая

Оршанка. (Телефон дене шкенан корреспондентна деч). Ворошилов лӱмеш колхоз (Каракшинский сельсовет) тений 400 гектар площадь гыч чапле у шурным поген налшаш. Шурным жапыштыже поген налмаш гыч тудын лектышыже зависитла. Но тиде колхоз шурным жапыштыже поген налшаш верч начар кучедалеш. Кум кече коклаште 12 гектар площадь гыч веле погымо. Колхозысо шӱдӧ коло утла трудоспособный колхозник ден колхозница-шамыч коклагыч шурно погымаште 60 еҥ гына участвоватлат.

А. И. Зыков, И. И. Моисеев гай „мнимый" колхозник-шамыч тений улыжат 7—8 трудодням гына ыштеныт. Тыгай колхозник-шамыч колхозышто ятыр улыт. Нуно кызыт шурно погымаштат огыт участвоватле.

Шурно погымаште бригада ден звено коклаште социалистический соревнований йӧршын уке. Колхозышто 7 ударник уло. Г. Печников, Е. Пиркова, И. Пирков да молат кид дене тӱредмаште кечеш 0,12 г е к т а р о л м е ш 0,17—0,18 гектар марте тӱредыт. Но нунын паша опытыштым масса коклаште огыт шаре.

Машинамат тӱредмаште тӱрыс огыт кучылт. Колхозын 3 лобогрейкыже, 1 жнейкыже пашам огыт ыште. Колхоз председатель П. Б. Москвин йолташ шурно погымаште конкретно огеш вуйлате.

Колхозник-шамычым культурно обслуживатлыме шотыштат ойлыде огеш лий. Газетым йӱкын лудмаш, беседа-шамыч огыт эртаралт. Избач Н. В. Толстов йолташ колхозник-шамычым начар обслуживатла.

Первичный комсомольский организаций шурно погымаш деч ӧрдыштӧ шога. Организацийысе 7 комсомолец гыч икте гына шурно погымаште участвоватла. Организацийын секретарьже Н. Е. Печников йолташ шурно погымашке уло комсомольский вийым мобилизоватлаш огеш тыршe.

М. Толстухин.

„Чиркиште" пашам саемдыман

ВЛКСМ устав комсомолец-шамыч деч шке идейно-политический уровеньыштым чарныде нӧлтен шогаш требоватла. Нуно уставын тиде требованийжым тӱрыс шуктен шогышаш улыт. Но „Чирки" колхоз пеленсе комсомольский организацийыште (Пектубаевский район) тиде требованийым огыт шукто.

Организацийысе 28 комсомолец кокла гыч ик комсомолецат „ВКП(б) историй краткий курсым" серьезно огыт изучатле. Комсомолец-шамыч К. Н. Кудрявцев, Н. С. Королев, Г. С. Чесноков да молат эше изучатлаш йӧршынат тӱҥалын огытыл. Комсомолец-шамыч газета ден журнал-шамычымат чыланак лудын огыт шого.

Колхозышто оборонно-массовый пашам комсомолец-шамыч начар ыштат. Тиде пашам виктарен колташ комсомолец Н. Новоселовлан поручитлыме ыле, но тудо тиде порученийым огеш шукто. Садлан молодежь оборонный паша деч ӧрдыштӧ шога.

Членский взносымат тиде организацийыште начар тӱлат. Посна комсомолец-шамыч А. Новоселова, Чесноков да молат 3—5 тылзылан членский взносым тӱлен огытыл.

ВЛКСМ Пектубаевский райком тиде организацийлан вашке полышым пуышаш.

Н. Королев ден А. Чесноков.

Антивоенный кече лӱмеш организоватлыме Йошкар-Ола милиций управленийысе пашаен-шамычын противогаз дене 3 километрыш походышт. Фото А. Овечкинын.

18

ИНОСТРАННЫЙ ТЕЛЕГРАММА-ШАМЫЧ

Германский командованийын сводкыжо

Берлин, 30 июль. (ТАСС). Германский информационный бюро германский армий верховный командованийын тыгай сводкыжым увертара: „германский пикироватлыше бомбардировщик - шамыч—Дувр портыш воздушный налетым ыштеныт. Портышто якорьым шуэн шогалше чылаже 32 тӱжем тонн тоннажан 4 пароход пеш чот локтылалтын, садлан нуным строй гыч лекмылан шотлыман. Тиде налет годым неприятельский истребитель-шамычын соединенийышт ваштареш пеш тале воздушный бой лийын, тиде бойышто 15 английский самолетым волтен шумо ыле. Тыгак кум германский самолетым волтен шумо. Ла-Манш ӱмбалне да Английын восточный побережьеже дене разведкым ыштыме годым 10 тӱжем тонн наре водоизмещенийан ик неприятельский крейсерым да ик тӱжем тонн тоннажан ик торговый пароходым вӱд йымак волтен колтымо. Тыгак вес торговый пароходым чот локтылмо. 30 июль вашеш йӱдым английский самолет-шамыч Северный ден Западный Германия ӱмбак толын лектыныт. Нунын бомба-шамычым кудалтымышт дене военный огыл значенийан об'ект-шамыч гына локтылалтыныт".

Итальянский сводка

Рим, 30 июль. (ТАСС). Стефани агентство итальянский командованийын сводкыжым увертара, тушто тыге ойлалтеш: „тенгече мемнан самолет - шамыч Средиземный тенгызын восточный ужашыштыже противникын судно-шамыч караванжым да тудым конвоироватлыше военный судно-шамычым ятыр гана бомбардироватленыт. Нине судно шамыч коклаште ик авианосец лийын. Шуко корабль-шамыч чот локтылалтыныт, ик тыгай кораблыште пожар лийын. Мемнан бомбардировщик-шамыч ден противникын авианосец гыч кынел кузышо истребитель-шамыч коклаште лийше воздушный бойышто ик истребительым волтен шумо Ик итальянский самолет шке базышкыже пӧртылын огыл.

Восточный Африкыште умбакыжат Курмукым (Англо-Египедский Судан) оккупироватлымаш каен шога. Противникын обозым руалтен налме. Обозышто продовольствий, оружий ден боеприпас-шамыч лийыныт.

Аденысе порт виян бомбардировкыш л о г а л ы н. Портышто шогышо ик корабль локтылалтын.

Французский правительствын заседанийже

Марсель, 30 июль (ТАСС). Гавас агентство Виши гыч т ы г а й увертарымашым пуа: „министр-шамыч советын заседанийыштыже 1939 ий сентябрыште Францийын мир состояний гыч война состоянийыш кусмыжлан ответственвость нерген вопрос обсуждатлалтын. Тидлан лийын министр-шамыч совет Верховный судым формироватлыме нерген законын проектшым принимтлен".

Йошкар-Олаште каныме кече.
Снимкыште: массовый гуляний годым танцеватлымаш. Фото А. Овечкинын.

360 ОЛМЕШ 315 ЙОДМАШ ГЫНА

1940—41 тунемме ийлан Н. К. Крупская лӱмеш пединститутышко да учительский институтышко чылаже 360 ен тунемаш пурышаш. 30 июльлан улыжат 315 йодмаш пурен. Нунын кокла гыч пединститутыш 8 енным да учительский институтышко 7 енным — средний школым чыла предмет денат отлично пытарыше-шамычым испытаний деч посна студент шотыш зачислятлыме.

Йодмаш утларакше учительский институтын естественно-географический факультетышкыже пурен. 30 олмеш 62 йодмаш.

Но тидын дене пырля пединститут дирекцийын ситыдымашыжымат каласыде огеш лий. Средний школлаште тунемше-шамыч да учитель-шамыч коклаште умылтарымаш паша сай ышталтеш ыле гын, 360 олмеш 315 йодмаш гына огеш пуро ыле. Институт дирекций ончылно кызыт пешак кугу задача шога— 1940—1941 тунемме ийлан институтым тӱрыс комплектоватлаш. **В. Кривошеин.**

Физкультурлан кугурак вниманийым

Параньгинский районышто физкультура ден спорт пашам виянген колташлан чыла условият уло. Районный центрыште спортивный площадка молодежьым вуча. Но нуным тыште мобилизоватлыше уке.

Райисполкомын физкультура дене уполномоченныйже Гребнев йолташ шке пашажым моткоч начарын ышта. Районысо 55 колхоз гыч 7 колхозышто гына физкультурный кружокым организоватлыме. Нуныжланат нигӧат полышым огеш пу.

ВЛКСМ Параньгинский райком физкультура ден спорт пашашке ӧрдыж гычын гына онча. Советский молодежьын йӧратыме физкультура ден спорт пашашке тыге относитлаш нигузеат огеш лий. Тиде пашалан поснак кугу вниманий лийман. Молодежым эл аралашлан ямдылыман.

А. Иванов.

Футбол дене модыч

Сернурский район Мустаевский сельсоветысе сборный команда тиде кечылаште Марий-Солинский сборный команда дене футбол дене модыч.

Модмаште Мустаевский сборный команда Марий-Солинский командым 3:0 счет дене сенгыш.

Тиде команда шукерте огыл Шокшемский сборный командымат 1:0 счет дене сенген. **В. Дмитриев.**

* * *

28 июльышто Йошкар-Оласе „Медик" стадионышто Йошкар-Олинский „Спартак" да Казанский „Азот" общество - шамычын юношеский командышт йолташла вашлийын, футбол дене модыныт. Модмаште унашамыч спартаковец-шамычым 4:1 счет дене сенгеныт.

Тиде кечынак „Динамо" стадионеш „Динамо" (Йошкар-Ола) ден „Крылья Советов" (Казань) юношеский команда-шамыч модыныт. Модмаште динамовец-шамыч 1:2 счет дене колтеныт. **Ив. Литвин.**

ШКОЛЫМ „ОТЛИЧНО" ОЦЕНКА ДЕНЕ ПРИНИМАТЛЫМЕ

Сернурский район Родионовский неполный средний школа 1939—1940 тунемме ийым сай показатель дене завершитлен ыле. Успеваемость ден посещаемость 100 процентыш шукталтын. Кок тунемше гына шыжылан испытаний кучаш кодын. Кызыт нуно каникул жапыште испытанийлан ямдылалтыт.

Учебно - воспитательный пашам сайын шындашлан у тунемме ийлан ончычак сайын ямдылалтмашым Родионовский неполный средний школа директор комсомолец Мамаев Алексей Егорович ик минутланат огеш мондо. Тудо школым у тунемме ийлан районышто эн ончыч ямдылен шуктен. Чылаже шушаш ийыште 202 йоча тунемаш тӱналлеш, первый классыште тунемшаш йоча - шамычын учетыш налме. Школышто капитальный ден текущий ремонтым пытарыме. Угычын кок классный помещенийым ыштыме, тиде строительствылан сельсоветын бюджетше гыч 7078 тенгем кучымо.

Учитель-шамычын квартирыштлан посна пӧртым налме. 750 тенгелан 15 у партым ыштыме, 3 шкафым налме. Школа кӱварым, партым, доска - шамычым чиялтыме. Конгам, потолокым, пырдыжым ошемдыме, кок конгам угыч оптымо. Пум план почеш 160 кубометрым ямдылаш кӱлеш ыле гын, 240 кубометрым пӱчкеден, шелыштын оптымо.

Учебно-наглядный пособийым 250 тенгеашым, библиотеклан 150 тенгеаш тӱрлӧ литературым, 75 тенгелан настольный модышым (шашка, шахмат, домино), 105 тенгелан музыкальный инструментым наледыме Школышто кажне окналан ситышын 52 комнатный садым, школа ончылан 0,15 гектар кумдыкеш акацийым, вишньым шындыме. Шокшо кочкышлан 0,68 гектар шӱльым ӱдымӧ, 0,48 гектар паренгым шындыме. Шӱльыштӧ да паренгыште 2 гана прополкым ыштыме.

Школын пашаштыже, тугак у тунемме ийлан ямдылалтмаште Эшполдинский сельсовет пеленсе школа паша дене постоянно-действующий комиссий (председатель Пидалин йолташ) практически полшен шога.

Родионовский школын у тунемме ийлан ямдылалтмыжым правительственный комиссий „отлично" оценка дене приниматлен. Моло школа шамычланат у тунемме ийлан тыгак сайын ямдылалтман. Пиалан йоча-шамычлан кенгеж гоч ласкан канен, у вий дене са йын тунемаш тӱналашышт чыла кӱлеш условийым ыштен шуктыман.

М. Яныш.

ЙОЧА БИБЛИОТЕКЫМ ОРГАНИЗОВАТЛЫШТ

„Спартак" колхозышто (Моркинский район) тунемше йоча-шамыч шке инициативышт дене каникул жаплан библиотекым организоватлыныт. Библиотека вуйлатышылан активный общественник, комсомолец А. Глухов йолташым ойлыреныт.

Кызыт тиде йоча библиотекыште 120 экземпляр тӱрлӧ художественный ден политический литературашамыч сай улыт. Тылеч посна шуко тӱрлӧ газета, журнал-шамыч налалтыныт. Библиотекын 65 активный читательже уло.

З. Кушаков.

ОРГАНИЗАЦИЙ-ШАМЫЧ ПАШАМ САЙ ЫШТАТ

Йошкар-Оласе городской пожарный команда пеленсе Осоавиахим, МОПР, Освод организаций-шамыч пашам сай ыштат.

Осоавиахим организацийыште 20 ен членлан шогат. Нуно чылалат противогазым, боевой ден мелкокалиберный винтовкым тунемыт. Осоавиахим член кокла гыч 8 допризывник-шамыч винтовка ден противогазын частьыштым раш палат.

МОПР организаций эреак кушкын толеш. Организацийым почмо годым 14 член ыле гын, кызыт 42 енгышке шуын, нунын кокла гыч 8 ӱдрамаш. Организацийын членже комсомолец Подыганов йолташ пашам кумылын ышта.

Освод организацийын пашажат саемеш.

Н. Веденькин.

Отв. редакторын заместительже—В. М. БОРИСОВ.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: Мар. АССР, г. Йошкар-Ола, Дом Советов 4 этаж, № комнат 69—70, № телефона 90.
Упол. Главлита МАССР 708 Йошкар-Ола, 1-ая типография Маргосиздат.